

ORCID ID 0000-0002-4958-9552

СОРОКОЛІТ Наталія

кандидат наук з фізичного виховання,
доцент,
доцент кафедри теорії та методики
фізичної культури, Львівський державний
університет фізичної культури
ім. Івана Боберського
Львів, Україна

SOROKOLIT Nataliya

Candidate of Sciences in Physical
Education and Sports, Associate
Professor, Associate Professor of the
Department of Theory and Methods of
Physical Culture, Lviv State University
of Physical Culture named after Ivan
Bobersky,
Lviv, Ukraine

✉ sorokolit21@gmail.com**КОМПЛЕКСНА МОДЕЛЬ УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
У ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ****COMPLEX MODEL OF IMPLEMENTING EDUCATIONAL TRANSFORMATIONS INTO PHYSICAL
EDUCATION ON THE MODERN STAGE****Анотація.**

Вступ. У статті розриваються передумови розроблення комплексної моделі освітніх трансформацій, її зміст, структура та засоби контролю за формуванням професійної компетентності учителів фізичної культури та ключових компетентностей школярів відповідно до вимог освітньої реформи «Нова українська школа» (НУШ). Акцентовано увагу на потребі розроблення комплексного підходу до запровадження освітніх змін.

Мета дослідження: визначити передумови та розробити комплексну модель упровадження освітніх трансформацій, які передбачені освітньою реформою «Нова українська школа», у фізичне виховання.

Методи і матеріали. В процесі дослідження використано метод аналізу та узагальнення літературних джерел та документальний метод.

Результати. Встановлено, що на сьогодні нарізали об'єктивні причини для розроблення такої моделі: запровадження нового стандарту освітньої галузі «Фізична культура» в 5–9 класах та компетентнісного навчання з фізичного виховання; нової системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників; програми Президента України «Здорова Україна» та реалізації проєктів «Активні парки» та «Спортивний майданчик», які вимагають високого рівня обізнаності зі змістом нововведень, що задекларовані вищеописаними заходами. Розроблено комплексну модель впровадження освітніх трансформацій, яка складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків: цільового, методологічного, змістовно-процесуального та результативно-оцінювального. Кожний з цих блоків містить низку особливостей та підходів до формування професійних компетентностей учителів фізичної культури та ключових компетентностей для здобувачів закладів загальної середньої та вищої освіти. Для фахівців з фізичної культури (чинних та майбутніх) у модель внесено спецкурси, які формують знання щодо змісту стандартів НУШ, розуміння планування освітнього процесу в умовах освітніх змін та нововведення в оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти. Для учнів у моделі запропоновано використовувати методичні прийоми, педагогічні ситуації для формування ключових компетентностей НУШ засобами фізичного виховання.

Висновки. Сучасний етап розвитку фізичного виховання характеризується значними освітніми трансформаціями, що пов'язано із запровадженням в закладах загальної середньої освіти Нової української школи, програми Президента «Здорова Україна» та проєктів «Активні парки» та «Спортивний майданчик», а також потребою в удосконаленні професійної компетентності фахівців фізичного виховання.

Ключові слова: модель, Нова українська школа, учителі фізичної культури, здобувачі освіти.

Annotation.

Introduction. This article describes the prerequisites for elaborating a complex model of educational transformations, its context, structure, and control tools for forming the professional competence of physical education teachers and key competences of pupils according to the requirements of the educational reform "New Ukrainian School" (NUS). The attention is centered on

the necessity to develop a complex approach to implementing educational changes. The **goal** of the research was to determine the conditions and elaborate a complex model for implementing educational reforms as foreseen by the educational reform "New Ukrainian School" into physical education.

Results of the research. It was determined that as of today, we have objective reasons to develop such a model: the implementation of the new standard for the educational branch "Physical Education" in grades 5–9 and competence teaching in physical education; a new system for increasing the qualifications of pedagogues; the program of the President of Ukraine, "Healthy Ukraine," and the realization of programs such as "Active Parks" and "Sport Area" that require a high level of awareness of the context of innovations declared in the aforementioned events. The elaborated complex model for the implementation of educational transformations consists of four mutually connected blocks: goals, methods, content processing, and result evaluation. Each of these blocks has plenty of specifics and approaches to forming professional competences for physical education teachers and key competencies for students in general and higher educational establishments. Special courses are introduced into the model for specialists in physical education (current and future) to impart knowledge about the content of NUS standards, an understanding of planning the educational process in the conditions of educational changes and innovations and evaluating the academic achievements of students. It is suggested for pupils to use methodical approaches and pedagogic situations for forming key competences of NUS through physical education tools.

Conclusions: The modern stage of development in physical education is characterized by significant educational transformations related to the implementation of the New Ukrainian School, the President's program "Healthy Ukraine," and the projects "Active Parks" and "Sport Area," along with the need to enhance the professional competence of physical education teachers in general educational establishments.

Keywords: model, New Ukrainian School, physical education teachers, pupils.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний етап розвитку шкільного фізичного виховання перебуває на стадії значних освітніх трансформацій, що вимагає зміни підходів для його удосконалення. Українські науковці здійснюють пошук оптимальних шляхів поліпшення якості фізичної культури [7], досліджують проблеми професійної підготовки учителя фізичної культури [1, 2, 8], розробляють заходи для поліпшення обізнаності фахівців з фізичної культури з особливостями освітньої реформи «Нова українська школа» [19, 20], яка є масштабною трансформацією та повинна докорінно змінити якість української освіти та фізичного виховання [5, 9, 10, 13, 14]. Реформа вимагає переходу на особистісно орієнтоване та компетентнісне навчання, реалізувати на практиці принципи дитиноцентризму та педагогіки партнерства, формувати наскрізні уміння та творчість учнів під час освітнього процесу, запровадження модельних навчальних програм та реалізацію академічної свободи вчителя у виборі форм, методів та способів навчання. Проблеми фізичного виховання в період освітніх змін [15, 16, 17] та формування професійної майстерності учителя фізичної культури досліджували і закордонні вчені [18, 21, 22], оскільки розуміння суті освітніх трансформацій викликають значні труднощі серед учителів фізичної культури, а від так потребують детального роз'яснення для формування належного рівня професійних компетентностей фахівців з фізичного виховання, що дозволило нам сформулювати мету дослідження.

Мета дослідження: визначити передумови та розробити комплексну модель упровадження освітніх трансформацій, які передбачені освітньою реформою «Нова українська школа», у фізичне виховання.

Методи і матеріали. В процесі дослідження використано метод аналізу та узагальнення літературних джерел та документальний метод.

Результати дослідження та дискусія. Ми вважаємо, що для ефективного запровадження освітніх трансформацій у фізичне виховання надзвичайно важливим є розроблення комплексу заходів для усіх категорій споживачів освіти. На нашу думку, одночасне запровадження сучасних підходів, які б розкривали передумови освітніх змін, сутність реформи «Нова українська школа» та стандартів галузі, зміни в оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти з фізичної культури, формування ключових компетентностей, наскрізних умінь, особистісно орієнтованого підходу в освітньому процесі як для учителів фізичної культури, що працюють у школах, так і для майбутніх фахівців з фізичного виховання – студентів, аспірантів закладів вищої освіти та учнів. Тому розроблення комплексної моделі має містити заходи для усіх учасників освітнього процесу. Для учителів фізичної культури – запровадження сучасної системи підвищення кваліфікації. Для студентів та аспірантів – спецкурси, спрямовані на формування

професійних компетентностей в умовах освітніх змін. Для учнів – реалізація освітнього процесу з фізичного виховання з пріоритетним формуванням 11 ключових компетентностей НУШ.

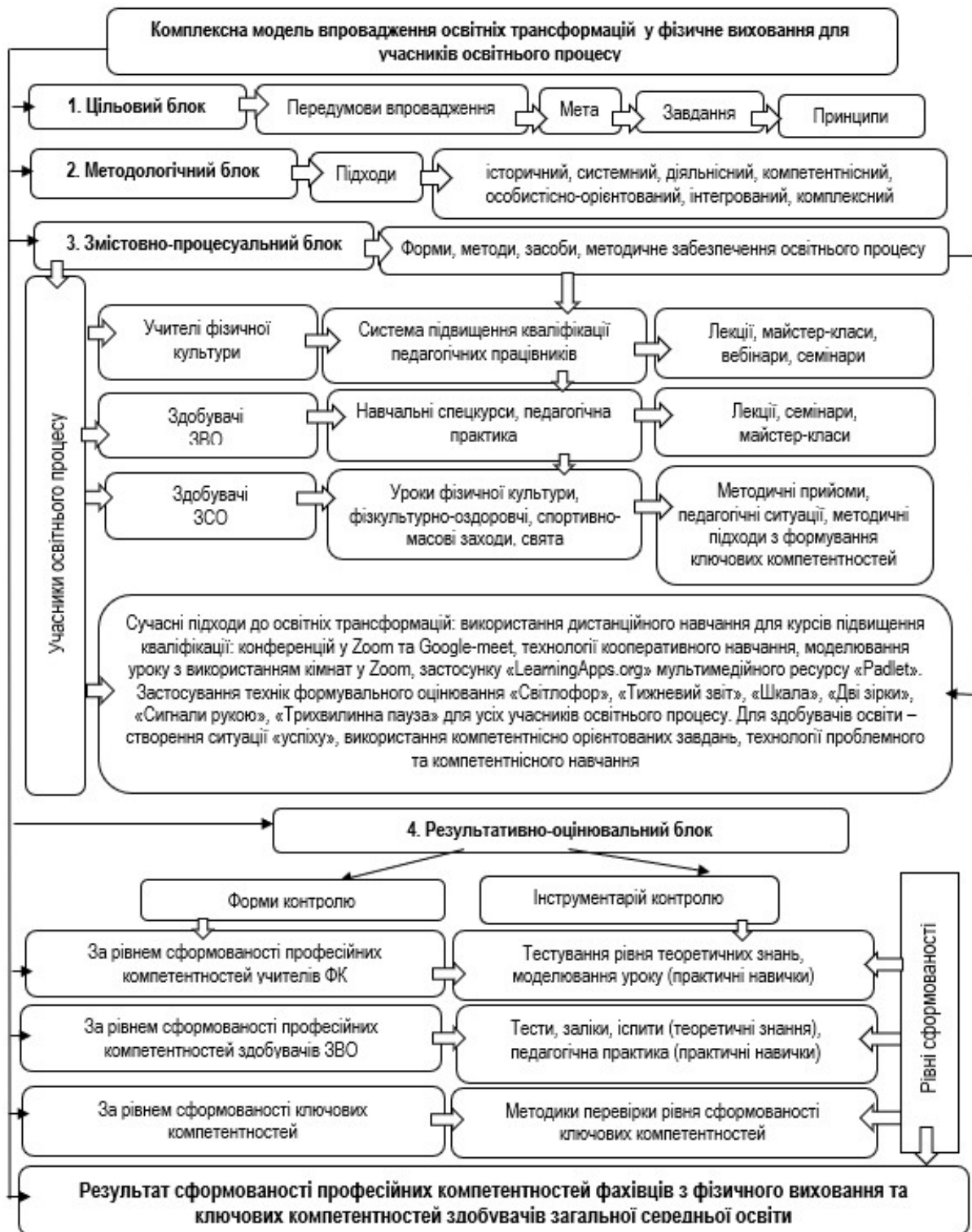
Основними передумовами розроблення моделі вважаємо такі освітні трансформації:

1. Освітня реформа «Нова українська школа», яка радикально змінює підходи до освітнього процесу [4]. Це розроблення нових стандартів освіти [6] та компетентнісного навчання, діяльнісного підходу та формування наскрізних умінь у здобувачів освіти; застосування принципу педагогіки партнерства між учасниками освітнього процесу, який спонукає розглядати учнів як активних учасників уроку фізичної культури, а не лише виконавців завдань та вказівок учителів; дотримання принципу дитиноцентризму, під час якого учителі фізичної культури зобов'язані враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, інтереси, потреби та схильності; автономію закладів освіти та академічну свободу вчителя, які спонукають учителів фізичної культури до творчого підходу в плануванні, організації фізичного виховання в школах та проведенні уроку фізичної культури; нововведення в оцінюванні навчальних досягнень учнів – формувальне оцінювання, що спрямоване на мотивацію учнів до освітнього процесу, на усвідомлення мети особистісного фізичного виховання, творчого підходу до добору необхідних фізичних вправ для досягнення поставленої мети; інклюзивне навчання, що ускладнюється наявним недостатнім рівнем фахової компетентності фахівців фізичного виховання для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, відсутністю урегулювання на законодавчому рівні поняття «діти з особливими освітніми потребами» для предмета «Фізична культура», а також відсутністю системи підготовки кадрів у закладах вищої освіти для здійснення обов'язків асистента вчителя в роботі з подібною категорією здобувачів освіти.
2. Нова система підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до Постанови КМУ від 21.08.2019 р. № 800 [11]. Учителі фізичної культури зобов'язані підвищувати майстерність з таких напрямів: 1) формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»; 2) психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки; 3) створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами; 4) використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема електронне навчання, інформаційної та кібернетичної безпеки; 5) мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність.
3. Програма Президента України «Здорова Україна» та реалізація проєктів «Активні парки» та «Спортивний майданчик», які покликані створити умови для фізичної активності громадян та популяризації здорового способу життя серед українців [12]. Це також спонукає учителів фізичної культури до опанування інформаційно-комунікативними технологіями та використання ІКТ – в освітньому процесі з фізичного виховання, оскільки кожен «активний парк» оснащений QR-кодами, завдяки яким відвідувач має змогу провести тренування будь-якої складності.

Комплексна модель освітніх трансформацій для учасників освітнього процесу складається з чотирьох блоків: цільового, методологічного, змістовно-процесуального та результативно-оцінювального.

Цільовий блок визначає передумови розроблення моделі, мету, завдання та принципи. *Методологічний блок* окреслює підходи до трансформації фізичного виховання: історичний, системний, діяльнісний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, інтегрований, комплексний. *Змістовно-процесуальний блок* містить зміст, засоби, методи, форми, методичне забезпечення для запровадження освітніх трансформацій у процес фізичного виховання усіх учасників освітнього процесу, а також сучасні підходи для формування професійних компетентностей учителів фізичної культури, майбутніх фахівців фізичного виховання та ключових компетентностей здобувачів загальної середньої освіти. *Результативно-оцінювальний блок*. Він містить форми та інструментарій контролю за рівнем сформованості професійних компетентностей як для учителів фізичної культури, так і для майбутніх фахівців фізичного виховання. Пропонуємо тестування, яке б давало можливість оцінити теоретичну підготовку фахівців та якість моделювання уроку на засадах компетентнісного підходу як засобу перевірки умінь та навичок застосування освітніх трансформацій у практичній діяльності. Для майбутніх фахівців фізичного виховання важливим засобом контролю можуть бути традиційні форми: опитування під час навчальних занять, модульні контрольні роботи, залік, іспит – для перевірки теоретичної підготовки та проведення різних форм із фізичного виховання із запровадженням освітніх трансформацій під час педагогічної чи науково-педагогічної практик.

Для оцінювання рівня сформованості ключових компетентностей здобувачів закладів загальної середньої освіти пропонуємо учителям фізичної культури на основі спостережень за особистісними якостями, рівнем фізичної активності та поведінки в ігрових ситуаціях здійснювати моніторинг їх сформованості, особливо громадянських і соціальних, оскільки ця ключова компетентність визначена провідною для фізичної культури (рис.1).

Ми вважаємо, що професійна компетентність учителів фізичної культури, підвищення їхнього рівня обізнаності з основними освітніми трансформаціями на сучасному етапі може бути досягнута через систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників, основною формою якої є курсова перепідготовка та навчання за освітньою програмою. Тому для теоретичної

підготовки учителів необхідно розробляти спецкурси під час курсової перепідготовки. Це підвищить рівень поінформованості з особливостями освітніх трансформацій, розширить знання щодо застосування складових Концепції НУШ, суті загальних та конкретних результатів навчання, які задекларовані у стандартах галузі, дасть можливість застосовувати під час уроків техніки формувального оцінювання; підвищить рівень обізнаності щодо проведення уроків фізичної культури з дітьми з особливими освітніми потребами; підвищить рівень володіння цифровою грамотністю; поліпшить обізнаність фахівців з психолого-педагогічними особливостями здобувачів освіти.

Усі ці вимоги, на нашу думку, слід реалізовувати через використання сучасних форм, заходів і засобів навчання з поєднанням інформаційно-комунікативними технологіями. Пропонуємо застосовувати сучасні підходи до впровадження освітніх трансформацій із використанням дистанційного навчання під час курсів підвищення кваліфікації: конференцій у Zoom і Google-meet, технології кооперативного навчання, моделювання уроку із використанням кімнат у Zoom для обговорення в малих групах, застосування «[LearningApps.org](https://learningapps.org)», мультимедійного ресурсу «Padlet». Окрім цього, застосовувати техніки формувального оцінювання «Світлофор», «Тижневий звіт», «Шкала», «Дві зірки», «Сигнали рукою», «Трихвилинна пауза» для усіх учасників освітнього процесу. Це дасть можливість мотивувати здобувачів освіти до опанування технікою фізичних вправ. Для здобувачів освіти пропонуємо створювати «ситуації успіху», використовувати компетентнісно орієнтовані завдання, технології проблемного та компетентнісного навчання.

Також вважаємо доцільним долучити до моделі й практичні заходи з формування професійної компетентності: майстер-класи, вебінари та семінари з обміну досвідом. Подібні заходи, на нашу думку, сприятимуть застосуванню знань у практичній діяльності учителів з фізичної культури. Під час цих заходів можна буде деталізувати шляхи формування кожної з ключових компетентностей в освітньому процесі, побачити труднощі в запровадженні діяльнісного, компетентнісного підходів та внести відповідні корективи в педагогічний досвід.

Для майбутніх фахівців фізичного виховання дієвими, на нашу думку, будуть навчальні спецкурси, змістові модулі у спецкурсах із теорії та методики фізичного виховання, які б давали можливість студентам, аспірантам опановувати основи освітніх трансформацій. Вважаємо, що лекційні навчальні заняття, семінари, моделювання уроку фізичної культури на основі компетентнісного, діяльнісного підходів та майстер-класи під час педагогічної практики допоможуть майбутнім фахівцям фізичного виховання отримати належний рівень теоретичної, методичної та практичної підготовки з реалізації основних положень освітньої реформи «Нова українська школа».

На нашу думку, такий комплексний підхід до запровадження освітньої реформи в закладах загальної середньої освіти та закладах фахової вищої освіти позитивно вплине на якість освітнього процесу зі здобувачами загальної середньої освіти, оскільки учителі фізичної культури зможуть запроваджувати методичні рекомендації під час проведення різних форм із фізичного виховання: уроків фізичної культури, рухливих перерв, фізкультурно-оздоровчих, спортивно-масових заходів, а також змагань.

Висновки: Сучасний етап розвитку фізичного виховання характеризується значними освітніми трансформаціями, що пов'язано із запровадженням в закладах загальної середньої освіти Нової української школи, програмою Президента «Здорова Україна» та проєктів «Активні парки» та «Спортивний майданчик», а також потребою в удосконаленні професійної компетентності фахівців фізичного виховання.

Перспективи подальших досліджень полягають в експериментальній перевірці ефективності складових комплексної моделі.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Бєлікова Н.О. Науково-методологічні підходи до професійної підготовки сучасного фахівця з фізичного виховання та спорту. *Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Зб. наук. пр. Київ. 2014. № 3К(44). С. 91–96.
2. Булда А. А., Мухіна Г. І. Актуальні проблеми професійної підготовки сучасного вчителя для Нової української школи. *Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності*. Зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Тернопіль. 2017. С. 39–41.
3. Вітюк В. В. Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». *Педагогічний пошук*. 2017. № 2 (94). С. 3–6.
4. Гриневич Л., Бриндза В., Ляшенко О. та ін. *Нова українська школа: основи стандарту*. Львів. 2016. 64 с.
5. Денисенко Н. Г., Северина Л. Є., Табак Н. В. Модель формування готовності учителів фізичної культури нового покоління для потреб Нової української школи. *Молодий вчений*. 2018. Вип. 12. №1(64.1). С. 25–29.

6. Державний стандарт базової середньої освіти. 2020. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (Дата звернення 18.09.2023 р).
7. Круцевич Т., Пангелова Н., Москаленко Н. Фізичне виховання у закладах освіти: сучасний стан і реалії сьогодення. *Спортивний вісник Придніпров'я*. Дніпро. 2023. № 1. С. 67–77. DOI: 10.32540/2071-1476-2023-1-067.
8. Лимар Т. О. Підготовка вчителя Нової української школи: сучасний стан і перспективи. *Дидаскал*. 2020. № 20. С. 174–176.
9. Подгорна В. В., Дроздова К. В. Особливості діяльності вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи. *Вісник Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Чернігів. 2019. №1 (157). С. 147–51. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.2622476>.
10. Проценко А. А. Система професійної підготовки сучасного вчителя фізичної культури. *Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Чернігів. 2017. № 143. С. 86–90.
11. Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800.
12. Про започаткування соціального проєкту «Активні парки – локації здорової України. Указ Президента України від 17.12.2020 р. № 574/2020. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-zapochatkovuye-socialnij-proekt-aktivni-parki-65633>.
13. Сороколіт Н. Розвиток професійних компетентностей учителів фізичної культури в умовах Нової української школи. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. Луцьк. 2022. №2(58). С. 22–28. DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-22-28>.
14. Сороколіт Н. С. Обґрунтування програми розвитку професійних компетентностей учителів фізичної культури в умовах Нової української школи. *Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. пр.* Київ. 2021. Вип. 7(138). С. 118–123. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7\(138\).25](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).25).
15. Dezimone L. M. Improving Impact Studies of Teachers' Professional Development: Toward Better Conceptualizations and Measures. *Education Researcher*. 2009. Vol. 38(3). P. 181–199. <https://doi.org/10.3102/0013189X08331140>.
16. Ennis C. D. Reimagining professional competence in physical education. *Motriz, Rio Claro*. 2013. Vol. 19 (4). P. 662–672. <https://doi.org/10.1590/S1980-65742013000400001>.
17. Erdal D. Evaluation of Professional Personality Competence of Physical Education Teachers Working in Secondary Schools by Students. *Journal of Education and Training Studies*. 2016. Vol. 4(2). P. 60–66. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v4i2.1116>.
18. Kougioumtzis K., Patriksson G., Strahlman O. Physical education teachers' professionalization: A review of occupational power and professional control. *European Physical Education Review*. 2011. Vol. 17(1). P. 111–129. DOI: <https://doi.org/10.1177/1356336X11402266>.
19. Moskalenko N., Bodnar I., Sorokolit N., Rymar O., Solovey A. Analysis of Attitudes to educational reforms in Ukraine of Physical Education teachers and primary education teachers. *Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference*. Rēzekne. 2020. Vol. 2. P. 119–129. <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol2.4846>.
20. Sorokolit N., Lukjanenko M., Turchyk I., Chopyk R. New Ukarinian School Educational Reforms and Proffessional Mastership of the Physical Education Teacher. *Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference*. Rēzekne. 2021. Vol. 4. P. 179–189. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2021vol4.6138>.
21. Tannehill D., Demirhan G., Chaplova P., Avsar Z. Continuing professional development for physical education teachers in Europe. *European Physical Education Review*. 2021. Vol. 27(1). P. 1150–67. DOI: <https://doi.org/10.1177/1356336X20931531>.
22. Zhiembayeva S., Kalysh A., Zhubandykova A., Nabuova R., Issayeva A., Abilmazhinova O., Ahmudinova A. The model of professional competence development in future Physical Education teachers at an entrepreneurial University. *Revista Espacios*. 2019. Vol. 40. N. 31. P. 7.

References

1. Bielikova N.O. (2014). Scientific and methodological approaches to the professional training of a modern specialist in physical education and sports. *Nauk. chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seria 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). Zb. nauk. pr.* Kyiv. № 3K(44). S. 91–96. (In Ukrainian).

2. Bulda A. A., Mukhina H. I. (2017). Actual problems of professional training of modern teachers for the New Ukrainian School. *Psykhologichna kultura vchytelia v konteksti vyklykiv suchasnosti*. Zb. mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastiu. Ternopil. S. 39–41. (In Ukrainian).
3. Vitiuk V. V. (2017). Educators' readiness for changes in the implementation of the "New Ukrainian School" concept. *Pedahohichniy poshuk*. № 2 (94). S. 3–6. (In Ukrainian).
4. Hrynevych L., Bryndza V., Liashenko O. ta in. (2016). The new Ukrainian school: the basics of the standard. Lviv. 64 s. (In Ukrainian).
5. Denysenko N. H., Severyna L. Ye., Tabak N. V. (2018). The model of formation of the readiness of physical culture teachers of the new generation for the needs of the New Ukrainian School. *Molodyi vchenyi*. Vyp. 12. № 1(64.1). S. 25–29. (In Ukrainian).
6. State standard of basic secondary education. 2020. Access mode: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (Date of application 09/18/2023). (In Ukrainian).
7. Krutsevych T., Panhelova N., Moskalenko N. (2023). Physical education in educational institutions: current state and realities of today. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. Dnipro. № 1. S. 67–77. DOI: 10.32540/2071-1476-2023-1-067 (In Ukrainian).
8. Lyman T. O. (2020). New Ukrainian school teacher training: current state and prospects. *Dydaskal*. № 20, S. 174–176. (In Ukrainian).
9. Podhorna V. V., Drozdova K. V. (2019). Peculiarities of the activity of a physical education teacher in the conditions of the New Ukrainian School. *Visnyk Nats. un-tu «Chernihivskiy kolehium» im. T. H. Shevchenka*. Seriya: Pedahohichni nauky: zb. nauk. pr. Chernihiv. № 1 (157). S. 147–51. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.2622476>. (In Ukrainian).
10. Protsenko A. A. (2017). System of professional training of a modern physical education teacher. *Visnyk Chernihiv. nats. ped. un-tu*. Seriya: Pedahohichni nauky: zb. nauk. pr. Chernihiv. № 143. S. 86–90. (In Ukrainian).
11. On the procedure for improving the qualifications of pedagogical and scientific-pedagogical workers: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 serpnia 2019 r. № 800 (In Ukrainian).
12. About the launch of the social project "Active parks - locations of healthy Ukraine. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17.12.2020 r. № 574/2020. Rezhym dostupu: <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-zapochatkovuye-socialnij-proekt-aktivni-parki-65633>. (In Ukrainian).
13. Sorokolit N. (2022). Development of professional competencies of physical education teachers in the conditions of the New Ukrainian School. *Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*. Luts'k. № 2 (58). S. 22–28. DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-22-28>. (In Ukrainian).
14. Sorokolit N. S. (2021). Justification of the program for the development of professional competences of physical education teachers in the conditions of the New Ukrainian School. *Nauk. chasopys NPU im. M. P. Drahomanova*. Seriya 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport): zb. nauk. pr. Kyiv. Vyp. 7(138). S. 118–123. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7\(138\).25](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).25). (In Ukrainian).
15. Dezimone L. M. (2009). Improving Impact Studies of Teachers' Professional Development: Toward Better Conceptualizations and Measures. *Education Researcher* Vol. 38(3). P. 181–199. <https://doi.org/10.3102/0013189X08331140>.
16. Ennis C. D. (2013). Reimagining professional competence in physical education. *Motriz, Rio Claro*, Vol. 19 (4). P. 662–672. <https://doi.org/10.1590/S1980-65742013000400001>.
17. Erdal D. (2016). Evaluation of Professional Personality Competence of Physical Education Teachers Working in Secondary Schools by Students. *Journal of Education and Training Studies*. Vol. 4(2). P. 60–66. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v4i2.1116>.
18. Kougioumtzis K., Patriksson G., Strahlman O. (2011). Physical education teachers' professionalization: A review of occupational power and professional control. *European Physical Education Review*. Vol. 17(1). P. 111–129. DOI: <https://doi.org/10.1177/1356336X11402266>.
19. Moskalenko N., Bodnar I., Sorokolit N., Rymar O., Solovey A. (2020). Analysis of Attitudes to educational reforms in Ukraine of Physical Education teachers and primary education teachers. *Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference*. Rēzekne. Vol. 2. P. 119–129. <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol2.4846>.
20. Sorokolit N., Lukjanchenko M., Turchyk I., Chopyk R. (2021). New Ukranian School Educational Reforms and Proffessional Mastership of the Physical Education Teacher. *Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference*. Rēzekne. Vol. 4. P. 179–189. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2021vol4.6138>
21. Tannehill D., Demirhan G., Chaplova P., Avsar Z. (2021). Continuing professional development for physical education teachers in Europe. *European Physical Education Review*. Vol. 27(1). P. 1150–67. DOI: <https://doi.org/10.1177/1356336X20931531>

22. Zhienbayeva S., Kalysh A., Zhubandykova A., Nabuova R., Issayeva A., Abilmazhinova O., Ahmuldinova A. (2019). The model of professional competence development in future Physical Education teachers at an entrepreneurial University. Revista Espacios. Vol. 40. N. 31. P. 7.